
Informe sobre la Torre de la Cordà i la Torre de la Colomera en el terme municipal d'Orpesa

Autor: Comissió de Llegat Històric i Artístic
Coordinadors: Carmen Morenilla i Jesús Huguet
Aprovació: Ple de 25 de maig de 2009

Introducció

Amb data 25 de març de 2009, registre d'entrada núm. 22556, ha estat rebut al Consell Valencià de Cultura un escrit d'en Josep Lluís Romero i Martínez, en nom del Grup Municipal del BLOC d'Orpesa, en el qual es fa petició expressa al CVC per tal que informe sobre l'estat de les torres conegudes com *de la Cordà* i *de la Colomera* al terme municipal d'Orpesa.

Ambdues torres tenen la consideració de Be d'Interès Cultural (B.I.C.) ¹ i en conseqüència, tal com ens recorda el peticionari en el seu escrit, d'acord amb l'art. 5 de la Llei 4/98, d'11 de juny, de la Generalitat Valenciana, del Patrimoni Cultural Valencià, s'han de custodiar, guardar i conservar adequadament, obligació que recau en els propietaris, en els poders públics però també en tota la societat.

Torres de guaita

La presència de torres de guaita i defensa en la costa valenciana confereix al paisatge costaner una dimensió peculiar i característica. Ja en l'any 2002 el C.V.C. ² va enllestir un informe sobre la situació de les torres de guaita o defensa de la costa valenciana. Alguns dels tècnics als que es convidà (Srs. López Elum, Hinojosa, Artur Zaragozà, Joaquín Català i la Sra. Concepción López) manifestà que a pesar de la importància històrica i social algunes de les torres estaven prou descuidades i encara unes en greu perill de desaparició i per tant era urgent la intervenció per recuperar-les o almenys salvar-les de la lamentable situació. Igualment, i a pesar que es recomanava la col·laboració dels diversos col·lectius civils i del voluntariat, era l'administració pública (estatal, autonòmica, provincial i

¹ A més de la incorporació a l'inventari d'immobles del Patrimoni Cultural Valencià, eixes torres gaudirien de la protecció i també la declaració com Monumento Histórico-Artístico del Decret de 1949, encara vigent, sobre construccions militars i de defensa.

² "Informe del Consell Valencià de Cultura sobre els Castells i Torres de Guaita", aprovat en el Ple del CVC dia 30 d'octubre de 2002.

municipal) la que havia de prendre les mesures primerenques per tal d'aturar el deteriorament.

Al terme municipal d'Orpesa es conserven algunes de les torres de guaita i defensa més remarcables. L'extraordinària Torre del Rei no solament és exemple de construcció defensiva sinó que ha esdevingut signe d'identitat local³. Però a més de l'esmentada Torre del Rei, les conegudes com Torre de la Colomera i Torre de la Cordà són també models remarcables d'este tipus de construcció.

La situació d'estes dues torres, junt a la mar però amb el ferrocarril tallant els accessos per l'interior, ha possibilitat la no construcció pròxima d'urbanitzacions o vivendes però a la vegada tampoc l'oportuna conservació al ser difícil la visita.

A l'esmentat Informe del CVC de 2002 es mencionava la conveniència del manteniment d'aquest tipus de construcció donant-los un ús o funció que permetisca la possibilitat de visites i aprofitament social i cultural. Tot i que l'ús és la raó principal per mantenir en estat escaient les construccions antigues.

En conseqüència proposem les següents

Conclusions

1. Les torres de guaita i altres construccions semblants formen un ampli conjunt patrimonial de gran rellevància històrica susceptible de ser aprofitat tant com mostra patrimonial com per a altres usos cívics i culturals.
2. La recuperació de les torres objecte d'aquest informe és d'extrema urgència però caldrà contemplar l'ús futur per tal que aquella restitució no es quede en una simple reparació.
3. Convidem les organitzacions civils per tal que col·laboren en la recuperació de les torres i, especialment, l'Ajuntament d'Orpesa que ha de ser el principal impulsor en eixa tasca⁴ i, subsidiàriament, l'administració autonòmica.
4. En la tasca de recuperació de les torres caldrà tindre present la dificultat actual per accedir, així com el perill que eixa futura facilitat d'accés pugua propiciar construccions que malbaraten l'indret.

³ L'escut municipal ostenta com quarter heràldic la Torre del Rei,

⁴ Tot i que les torres ja són BIC el municipi pot accedir a l'1% cultural tant de l'Admo. Central com de l'Autonòmica.

5. Aquest informe s'enviarà al Grup Municipal del BLOC d'Orpesa, peticionari de l'informe, a l'Ajuntament d'Orpesa, a la Conselleria de Cultura, a la Diputació de Castelló de la Plana, a la Federació Valenciana de Municipis i Províncies i aquelles institucions que ho demanen.